

*Glumac u životu nosi ime svog pozorišta i stvara mu dobro ime.
I u životu treba čuvati pozorište.*

K.S. Stanislavski

(„Pozorišna etika“)

Organizator i producent

JU Nikšićko pozorište

Savjet Festivala

Milorad Jovanović (predsjednik)

Dragica Milić

Goran Bulajić

Tanja Perišić

Zoran Bulajić

Vojislav Krivokapić

Milan Korać

Selektor Festivala

Zoran Bulajić

Žiri Festivala

Petar Pejaković (predsjednik)

Mirko Vlahović, član

Sreten Mitrović, član

Organizator

Tanja Perišić

Moderator razgovora o predstavama

Vanja Kovačević

Vizuelni identitet

Milka Delibašić

Nagrade Festivala

Grand prix za najbolju žensku ulogu

Grand prix za najbolju mušku ulogu

Grand prix za najbolji partnerski odnos na sceni

Grand prix za najbolju epizodnu žensku ulogu

Grand prix za najbolju epizodnu mušku ulogu

Pokrovitelji

Vlada Crne Gore / Ministarstvo kulture i Opština Nikšić

Prodaja karata

Biletarnica Nikšićkog pozorišta, od 8, 00 do 20, 00 h

Tel. 040/213- 566, 068/241 - 701

Program Festivala

02.11. (ponedjeljak)

Nikšićko pozorište, 20,00 h

Svečano otvaranje Festivala / pozdravna riječ predsjednika Opštine Veselina Grbovića i dodjela nagrade „Veljko Mandić“

Nikšićko pozorište

BILO JEDNOM U MAJU

Tekst: Žolt Požgaj

Adaptacija i režija: Goran Bulajić

Scenografija: Anka Gardašević

Kostimografija: Jelena Đukanović

Muzika: „Autogeni trening“

Uloge:

Kristina Stevović

Gordana Mićunović

Nikola Vasiljević

Stevan Radusinović

Jovan Krivokapić

Miloš Pejović

Boban Čvorović

Nebojša Vulanović

Off program

Razgovor o predstavi / press – foaje Nikšićkog pozorišta, 22, 00 h

03.11. (utorak)

Nikšićko pozorište, 20,00 h

Narodno pozorište - Beograd i Šabačko pozorište

BIZARNO

Tekst: Željko Hubač

Režija: Snežana Trišić

Scenografija: Darko Nedeljković

Kostimografija: Marina Medenica

Kompozitor: Srđan Marković

Uloge:

Igor Đorđević

Nikola Vujović

Miloš Đorđević

Sonja Milojević

Suzana Lukić

Off program

Razgovor o predstavi / press – foaje Nikšićkog pozorišta, 22, 00 h

Program Festivala

04.11. (srijeda)

Nikšićko pozorište, 20,00 h

Sarajevski ratni teatar (SARTR) i Internacionalni teatarski
Festival MESS – Scena MESS

BRAŠNO U VENAMA

Tekst: Igor Štikš

Dramaturgija: Dubravka Zrnčić Kulenović

Režija: Boris Liješević

Scenografija: Vedran Hrustanović

Kostimografija: Lejla Hodžić

Muzika: Duško Šegvić

Uloge:

Miki Trifunov

Kača Dorić

Izudin Bajrović

Admir Glamočak

Selma Alispahić

Jasenko Pašić

Off program

Razgovor o predstavi / press – foaje Nikšićkog pozorišta, 22, 00 h

05.11. (četvrtak)

Nikšićko pozorište, 20,00 h

Crnogorsko narodno pozorište
Podgorica

URNEBESNA TRAGEDIJA

Tekst: Dušan Kovačević

Režija i izbor muzike: Veljko Mićunović

Scenografija i kostimografija: Miodrag Tabački

Uloge:

Ana Vujošević

Mladen Nelević

Vule Marković

Nada Vukčević

Branimir Popović

Branka Stanić

Meto Jovanovski

Mišo Obradović

Momo Pićurić

Off program

Razgovor o predstavi / press – foaje Nikšićkog pozorišta, 22, 00 h

Program Festivala

06.11. (petak)

Nikšićko pozorište, 20,00 h

NU Dramski teatar – Skopje

2012 - POSLJEDNJI MAKEDONCI

Tekst i režija: Sašo Milenovski

Asistent režije: Bojan Trifunovski

Kostimografija i scenografija: Tihomir Spirovski

Muzički saradnici: Velika Stojkova Serafimovska i Marko Kolovski

Koreografija: Ljupčo Manevski i Snežana Balkanska

Kompozitor: Venko Serafimov

Uloge:

Biljana Beličanec Aleksić

Sanja Arsovska

Biljana Dragičević Projkowska

Trajanka Ilieva

Rubens Muratovski

Zoran Ljutkov

Igor Angelov

Off program

Razgovor o predstavi / press – foaje Nikšićkog pozorišta, 22, 00 h

07.11. (subota)

Nikšićko pozorište, 20,00 h

JU Nikšićko pozorište

PERSONE NON GRATE

Tekst i režija: Obrad Nenezić

Scenografija: Darko Musić

Kostimografija: Nikolina Mijušković

Muzika: Milutin Radonjić

Dizajn: Milovan Kadović

Uloge:

Branka Stanić

Nikola Vasiljević

Karmen Bardak

Aleksandar Radulović

Mihailo Perošević

Off program

Razgovor o predstavi / press – foaje Nikšićkog pozorišta, 22, 00 h

Dodjela nagrada i svečano zatvaranje Festivala / 22,30 h

... Večeras na programu..

„2012 Posljednji Makedonci“ – kolaž muzike, plesa i istorije

Zanimljivo teatarsko ostvarenje „2012 Posljednji Makedonci“, iz produkcije Dramskog teatra iz Skopja, je peta predstava zvaničnog – takmičarskog dijela programa XII „Međunarodnog festivala glumca“. Tekst i režiju makedonske priče potpisuje **Sašo Milenovski**, a kostimografiju i scenografiju **Tihomir Spirovski**. Muziku je komponovao **Venko Serafimov**. Likove u ovom komadu tumače: **Biljana Beličanec Aleksić**, **Sanja Arsovska**, **Biljana Dragičević Projkovska**, **Trajanka Ilieva**, **Rubens Muratovski**, **Zoran Ljutkov** i **Igor Angelov**.

Tekst i govor u ovom kolažnom naslovu su svedeni na minimum, a jezik predstave je obogaćen folklorom i tradicionalnom makedonskom riznicom. Predstava je po ocjeni stručne

javnosti razigrana i komunikativna, bez čvrste zacrtane dramske strukture. Komad je, zapravo mozaik muzike, plesa, narodnog stvaralaštva, običaja, istorije, ideologije, umjetnosti i tzv. urbane mitologije. Glumci su najveća vrlina ovog makedonskog teatarskog rukopisa, koji sa osobenim šarmom na sceni igraju, pjevaju, plešu, ali razvijaju i ispunjene glumačke etide. Njihovi saradnici su folkloristi i muzičari, koji ovom komadu daju posebnu dinamiku.

„2012 Posljednji Makedonci“ / *Dramski teatar Skopje*

Sašo Milenkovski, autor i reditelj ovog komada, objašnjava

njegove okvire: „Prema kalendaru Maja, 22-og decembra 2012-te godine, očekivala se kataklizma, katastrofa, kraj svijeta. Došao je 22-gi. I prošao. Prošao je i 23-ći i ništa se nije dogodilo. Tek 24 – og, popodne, Rojters je objavio vijest da je svijet preživio, da su ipak Maji pogriješili, i hvala Bogu, nijesu bili u pravu. Osim... Osim što su nestali svi Makedonci, svuda u svijetu. Svi Makedonci sa svih kontinenata. Svi osim šest. Ova šestorica su preživjela, jer su bili na pikniku, na planini Alšar. E, baš ta tri muškarca, i te tri žene, igraju ovu predstavu. Njih šestoro, već šest godina nastupaju Evropom i šire duhovnu istoriju svog naroda. Ili, bar onoliko, koliko to mogu Makedonci 21-og vijeka. Danas je 10. jun 2018 – te. Tokom evropske turneje stižu u Skoplje, prvi put nakon katastrofe. Ovo izvođenje je upravo taj njihov nastup“, navodi Milenovski.

S.M.

...Sa festivalskog repertoara...

„Urnebesna tragedija“ o porodici i društvu

Crnogorsko narodno pozorište, na nikšićkom Festivalu glumca predstavilo se sa gorkom tragikomelijom „Urnebesna tragedija“, koja je 1991. godine, izašla iz pera **Dušana Kovačevića**. Reditelj je **Veljko Mićunović**, kojem je ovo drugi angažman na sceni CNP-a.

Najnovije scensko čitanje poznate drame Kovačevića, predstavlja rekonstrukciju vremena i radnje. Predstava je, uz dramaturgiju **Slobodana Obradovića** i rediteljski rukopis

„Urnebesna tragedija“ / CNP

Mićunovića, drugačija u odnosu na polazni tekst, jer se radnja dešava dvadesetak godina kasnije. Inscenirana je iz ugla Nevena, Milanovog i Ružinog sina, koji je u originalnom tekstu drame, imao dvanaest godina. Predstava počinje na veoma simboličan način – odrastanjem jednog dječaka „preko noći“. Radnja se odvija i naviru Nevenova sjećanja na tu potresnu noć, koja je ostavila neizbrisive tragove na njegov život. Za razliku od teksta drame, Neven u predstavi skoro da i nema dijaloge. On zapravo, samo posmatra svoju „bolnu prošlost“. Mićunović je ovaj tekst pročitao u

crnogorskim okvirima, što je naročito vidljivo u horskom izvođenju pjesme „Montenegro u grudima“ i veoma čestom upotrebom pištolja, kao simbola bahatosti ovog područja.

Glumačka ekipa: **Ana Vujošević, Mladen Nelević, Vule Marković, Nada Vukčević, Branimir Popović, Branka Stanić, Meto Jovanovski, Milivoje Obradović i Momo Pićurić**, svojim upečatljivim artizmom, nadahnuto su iznijeli tragikomične likove iz Kovačevićevog teksta. Fizičkom naglašenošću, oni ističu crnokomediografske elemente, da bi, potom, kroz opore replike, dočarali komičnost. U tome su, na festivalskom izvođenju, sudeći po reakciji publike, više nego uspješni. Glumačkom umješnošću dočaran je groteskni apsurd.

Slojevitosti podgoričke verzije „Urnebesne tragedije“, doprinosi scenografija i kostimografija koje dopunjuje priču praznine i apsurdna. Izbor muzike sa numerama Džejmisa Brauna, razbija napetost trenutka, donoseći mu komične elemente. Osnovna piščeva zamisao i poruka je vidljiva tokom cijele scenske radnje, koja tretira porodične odnose, a kroz njihovo ludilo reflektuje se i ludilo društva bremenitih devedesetih godina minulog vijeka, čije posljedice još uvijek osjećamo. Replika Meta Jovanovskog: „Kasno sam se sjetio za život, a prerano za smrt, pa se mučim“, odslikava život na ovim balkanskim prostorima. Pritisnuti teretom prošlosti i sami tragamo sa pogledom unazad, nesvjesno potiskujući sadašnji život. To je i poruka podgoričke verzije „Urnebesne tragedije“.

S.M.

...Akcenti razgovora o predstavi „Brašno u venama“...

„Urnebesna tragedija“ višeslojni glumački izazov

Sa konstatacijom **Vanje Kovačevića**, da „Urnebesna tragedija“ spada u red najboljih ostvarenja **Dušana Kovačevića**, sinoć su u press – foajeu Nikšićkog pozorišta, otvoreni razgovori o istoimenoj predstavi Crnogorskog narodnog pozorišta, koja je izvedena četvrtog dana takmičarskog programa „Međunarodnog festivala glumca Nikšić 2015“. Taj pozorišni naslov, u uvodu razgovora je okarakterisan kao groteska forma. Junaci ove, kao i ostalih drama **Dušana Kovačevića**, su komični i što je ta komičnost veća, onda je i njihova tragedija veća - čulo se u osvrtima na izvedenu predstavu. Na tim osnovama Kovačevićevog rukopisa, reditelj **Veljko Mićunović** je likove drame pomjerio na prostor apsurd, jedan je od akcenata razgovora.

Detalj razgovora o predstavi „Urnebesna tragedija“

Jedini lik koji ostaje dosljedan tekstu je doktor, kojeg tumači **Mišo Obradović**. Taj glumac podgoričku verziju „Urnebesne tragedije“, koja je scenski pročitana iz lika dječaka **Nevena**, doživljava kao višedimenzionalnu. **Obradović** naglašava da cijela glumačka ekipa obožava ovaj projekat. Lik doktora posmatra u raskoraku vremena i okolnosti u kojima on živi. cijeni **Obradović**. Fokus priče, je po njegovom viđenju stavljen na generaciju koja je mlada i koja ima budućnost, ali koja nosi svoju prošlost i svoje nasljeđe.

Bard južnosloveskog glumišta **Meto Jovanovski**, **Dušana Kovačevića** vidi kao najboljeg dramskog pisca u regionu. Sam naslov drame, kazao je **Jovanovski**, govori i objašnjava da su likovi i situacije date na ivici tragikomičnosti. Taj miks se ovom glumcu prefinjenog izraza i

senzibiliteta, izuzetno dopao. Reditelja Veljka Mićunovića, Jovanovski vidi kao veoma darovitog, ambicioznog stvaraoca, oslobođenog svih kompleksa i ima hrabrosti za pozorišna rješenja.

Kovačević je majstor apsurda, pa je to za **Nadu Vukčević** i bio izazov i dodatni motiv da se nađe u novom iščitavanju drame Kovačevića. Ona je, kaže, lik Julke prihvatila sa svim njenim kontradiktornostima. „Ta žena je na momente puna emocija, jer voli svim srcem i tada postaje komična. No, Julka je istovremeno i tragična, s’obzirom da ne može dvadeset godina da promijeni svog čovjeka“, objasnila je Vukčević. Taj lik je jači, pojasnila je Vukčević, jer je jezik drame sočan, siv i urban.

Detalj iz press - foajea / razgovori o predstavi

Vule Marković, student glume, svoj angažman u ovoj predstavi doživljava kao zahtjevan, interesantan, ali i izazovan. Kroz lik Nevena, kaže mladi glumac, reditelj rekonstruiše čitavu priču. Njegovo odrastanje preko noći postignut je scenom presvlačenja, objašnjava Marković, dodajući da je za njega ključna scena dijalog sa djedom. A cijelu rekonstrukciju događaja, on posmatra negdje sa strane. Iskustvo iz ovog naslova za Markovića je veliko, posebno što je radio sa starijim i iskusnijim kolegama.

Branka Stanić, koja tumači lik Rajne, raduje se uvijek iznova izvođenju ove drame, zbog toga što je, između ostalog, partnerka Metu Jovanovskom. Stanić naglašava da su Obradović i Mićunović, lik Rajne izmijenili, jer ona je u tekstu starija žena, a u predstavi je mlada. Iz tog razloga, nakon premijernog izvođenja komada, kojoj je prisustvovao Dušan Kovačević, kaže Stanić, da se skrivala, plašeći se reakcije tekstopisca, odnosno šta bi joj on mogao reći, pitajući se gdje je njegova Rajna.

S.Marojević

...Najava programa za subotu, 7. novembar...

„Persone non grate“ - duhovito ozbiljna i bolno lijepa priča

Posljednju stranicu repertoara ovogodišnjeg „Međunarodnog festivala glumca“ zatvorice predstava iz produkcije Nikšićkog pozorišta „**Persone non grate**“, čiji tekst i režiju potpisuje **Obrad Nenezić, afirmisani crnogorski dramski stvaralac**. Nenezić inovativnim rukopisom objedinjuje klasičnu dramu, komediju zabune, trenutka, ili situacije. Na projektu je okupio ekipu akademaca iz zemlje i regiona, pa glumačku postavku čine: **Branka Stanić, Nikola Vasiljevića, Karmen Bardak, Aleksandar Radulović i Mihailo Perošević**. Neobičnom censkom iščitavanju savremene priče o tranziciji, društvenim devijacijama i poremećajima, zapažen doprinos dali su mladi umjetnici iz Nikšića: **Darko Musić**, scenograf, **Nikolina Mijušković**, kostimograf, te **Milutin Radonjić**, muzičar i **Miće Kadović**, dizajner.

Rediteljska rješenjenja aktiviraju gledaoca, tako što ga dovodi u vizuru televizijskog studija, gdje se snima drama. Posdramski manir razbija pozorišnu iluziju. Homogenost na sceni čuva zbijena dramska struktura koja predstavlja master. Tim pristupom Nenezić je proširio dramaturšku rekonstrukciju, sa pozorišnog na masmedijski nivo. Stvorio je predstavu koja komunicira sa svim gledalačkim profilima.

Karmen Bardak i Aleksandar Radulović

Dokumentarnost, je posebna odlika ovog pozorišnog djela i ona je od početka nastanka teksta i njegove inscenacije apostrofirana od strane autora. Na taj način odrađene „Persone non grate“ su još jedna novina i raritet na ovim, ali i širim dramskim prostorima. Multi-medijalnost nije jedina osobenost cjelokupnog projekta. Njegova vidljiva karakteristika je i univerzalnost, jer, iako je tema domaća, ona je čitljiva i dobro razumljiva na svim meridijanima. Ta „savremena priča o nama i za nas“, htjeli mi to ili ne, tiče se nas i „hoće da nas dotiče“. „Persone non grate“ su jednako prisutne na bilo kom mjestu na planeti, gdje „mali ljudi imaju velike ambicije, gdje se likovi bolje i udobnije osjećaju u tuđim ličnostima i identitetima, zvanjima i komoditetima. „Baškare su u snobizmu i malograđanštini“ – riječi su autora Nenezića.

„Persone non grate“, nijesu slučajno realizovane upravo u Nikšiću, nekadašnjoj prijestonici crnogorske privrede i kulture, a koji je, čini mi se, u Crnoj Gori najviše platio cijenu tranzicije, koja se pokazala kao izvanredno utočište onih koji su podredili sitnosopstveničkim interesima i ukusima - sisteme vrijednosti. Tranzicija je pojela mnoge ljude, ali i skoro sve ljudsko. ... Svakako - teško je nazad, a naprijed pogotovo. Ali, moraćemo nekamo... jer pat pozicija odgovara samo onima koji su izazvali svršen čin. No, upravo u tim devijacijama, izdeformisanim hronotopima leže mnoga djela, duhovito-ozbiljna, groteskno-lijepa, bolno-melemna... Imajući u vidu, kao naučni radnik, da većina savremenih autora, ponukani primjerima iz bliske prošlosti, svode pozorišni jezik na hermetične kodove, oduvijek sam smatrao, ne omalovažavajući ovakve postupke – naprotiv, da pozorište treba da se otvori prema gledaocima, štio je moguće na više načina, a ja sam upotrijebio masmedijski postupak razbijanja pozorišne iluzije, ali koji ne izlazi iz pozorišnog diskursa“, navodi Nenezić.

S.M.

...Festival iz objektivna novinara...

Novi dom prekinuo „produkcijski post“

„Međunarodni festival glumca“, ove godine je drugačiji. Domaćin, Nikšićko pozorište, s ponosom je otvorilo vrata sopstvenog i modernog zdanja, što i priliči instituciji koja baštini više od 130 godina dugo trajanje. Novi dom prekinuo je „produkcijski post“, gradskog teatra, pa je zavjesa „Međunarodnog festivala glumca“ podignuta, a i spustiće se sopstvenom predstavom. I to posebno raduje.

Koncepcijski posvećen glumi i glumcu, čime je izgradio svoju osobenost, Festival je i dvanestim izdanjem potvrdio utabani identitet. Na sceni su se prethodnih večeri smjenjivale predstave žanrovski različite, iz različitih sredina, ali sa istom namjerom da pokažu umjetnost i umješnost glume. Potvrdile su to na najljepši način jake i upečatljive kreacije Kristine Stevović, Igora Đorđevića, Branimira Popovića, i naravno, mnogih drugih, što sve govori da žiriju neće biti lako da odabere najbolje.

Anka Perović Radović, Radio Crne Gore

Pozorišna svetkovina na tragu tradicije

Četiri predstave, koje su do sada igrane na XII „Međunarodnom festivalu glumca“, potvrdile su mi utisak da je već prva - „Bilo jednom u maju“, postavila visok estetski standard ove u regionu jedinstvene smotre, sa glumcem u centru pažnje. Raduje me i što je ovogodišnja svetkovina na tragu najbolje pozorišne tradicije grada i samog festivala, a u novom zdanju Nikšićkog pozorišta glumci, napokon, imaju sve uslove da se razmahnu.

Naravno da sve predstave nijesu estetski ujednačene, niti je to očekivano, ali je svaka ostavila dobar utisak – zbog glume ili teksta i rediteljskih rješenja. Da se ostvari izvanredna interakcija sa publikom olakšalo je opredjeljenje selektora za tragikomične priče o životu i apsurdima naše svakodnevice i surove društvene zbilje, koju na vrlo sličan način preživljavamo svi na prostoru nekadašnje lijepe Jugoslavije.

Iz novinarskog ugla, poželjno bi bilo da učesnici razgovora o predstavama više govore o ulogama i temama komada, a „oduševljenje“ projektom i saradnjom sa rediteljem i ansamblom ostave za klupsko ćaskanje.

Primjetna je i sasvim dobra organizacija Festivala. Očigledno je da su novi prostor i oprema omogućili Nikšićkom pozorištu da se potvrdi kao dobar domaćin.

Gojko Knežević, Pobjeda

Grad koji zaslužuje budućnost i Festival glumca

Često korišćena floskula je da je Nikšić uvijek imao kvalitetnu pozorišnu publiku. Tačno, imao je, ali od prošlosti se ne živi. Zato je tu „Međunarodni festival glumca“, svetkovina koja polako gradi svoj identitet, ali i stvara novu publiku koja će znati da pozorište jeste hram kulture koji ne trpi „klanjanja“. Jedini naklon koji se cijeni je naklon glumca nakon dobro odigrane uloge nagrađene aplauzom. A Festival glumca, koji raste zajedno sa publikom, vraća nadu u ovaj grad. Kako je zapisao prof.dr Vladimir Jevtović, pozorište jeste hram u kome se pronalazi i provjerava kolektivni identitet. Do „provjere“ smo još daleko, ali polako se „pronalazimo“. Zato je ovaj Festival potreban gradu, jer grad bez kulture je kao grad bez ljudi – mrtav. A ovaj grad je zbog prošlosti zaslužio da ima budućnost. I „Međunarodni festival glumca“.

„U svakom slučaju, bolje je gledati život u pozorišnom komadu, neko gledati pozorišni komad u životu“. (Branislav Nušić)

Svetlana Mandić, Vijesti

Nikšić pozorišno ishodište

Svojim izdanjima Festival glumca u Nikšiću otvara puteve novom umjetničkom dijalogu, novim kreacijama, istovremeno najavljujući ponovni susret, koji se uvijek rado čeka kada je ta kulturna svetkovina u pitanju. Tokom održavanja Festivala, organizatori su i ove godine pripremili niz propratnih događanja, poput press konferencija, okruglih stolova – malih noćnih razgovora, gdje o svome glumačkom stvaralaštvu govore glumci, pozorišni kritičari, kulturni poslenici, ali i obični građani.

Sve to, kao i brojni drugi činiooci ukazuju na činjenicu da je teatarski život u Nikšiću, opstajao nošen entuzijazmom zaljubljenika u „daske koje život znače“ i podrškom onih koji su svoje prve pozorišne korake napravili upravo u tom gradu, ali i onih koje je svojim odnosom nikšićka publika zauvijek vezala za ovaj grad. Svi oni su utkali sebe u nikšićku pozorišnu stvarnost, čineći Nikšić pozorišnim ishodištem poznatih crnogorskih, ali i umjetničkih stvaralaca iz bivših jugoslovenskih republika.

Lidija Nikčević, Dan

...Pogled na Festival...

Pozorište je laž koja bolje od istine govori istinu

Ovih dana pažnju mnogih od nas zaokupio je XII „Međunarodni festival glumca – Nikšić 2015“. „S obzirom na vrijeme u kojem živimo, šta je to što te ovih dana sa izrazom nijemog oduševljenja, uvodi u zdanje Nikšićkog pozorišta” - pitali su me prijatelji? Pitanje me je čudilo, ali sam shvatila da mnogi od njih pozorište doživljavaju kao nešto što nije stvarno, gdje se privid potura kao prava slika stvari, da govore o iluzornoj prirodi pozorišta tj. da me na jedan prefinjeniji način pitaju „da li mi je draža laž od istine”. A da li je tako?

Bili smo u prilici da gledamo predstave „BILO JEDNOM U MAJU“, „BIZARNO“, „BRAŠNO U VENAMA“, „URNEBESNA TRAGEDIJA“, „2012 - POSLJEDNJI MAKEDONCI“ i „PERSONE NON GRATE“. Sve one, koncentrisane su na univerzalne teme koje tretiraju odnose dobra i zla, ljubavi i mržnje, istine i laži... Zar upravo to nijesu kategorije koje govore isključivo o ljudskoj stvarnosti, u ovom slučaju istini. Piter Bruk je govorio da je *predstava ta koja funkcioniše na nekoliko nivoa, a prilikom postavljanja na scenu treba ispuniti zadatak da se svaki nivo učini realnim*. Zar svi zadati nivoi, u svim odgledanim predstavama nijesu učinjeni realnim? Mislim da jesu, kako u svim pomenutim kategorijama, tako i na svaki način, od verizma do hiperrealizma. Najbitnije je da je većina predstava kao krajni cilj imala poruku o prevazilaženju napetosti, kroz neophodnost komunikacije u konfliktnim i nekonfliktnim okolnostima, te kud će iskreniji odnos prema čovjeku.

Vasilij Ključevski je rekao da je *dosadan teatar kad na sceni ne vidiš ljude, već glumce*, a ovih dana možemo posvjedočiti o tome da smo na daskama Nikšićkog pozorišta gledali samo ljude. Zar nam svi oni nijesu pomogli da oblikujemo ne samo ono što doživljavamo, nego kako osjećamo ono što doživljavamo. Iako je ovo svetkovina glumaca (ljudi), više nego ikada postalo mi je jasno, da je publika nezaobilazni element u hemiji pozorišnog procesa, jer svjedoci smo i tome da je publika bila ispunjena istinom, počevši od starije - pozorišno iskusnije, do mlađe - kojoj se ukazala prilika da stiče navedeno iskustvo.

Sudeći po svemu, pozorište kao laž, oponaša stvarnost, ali nam odraz te stvarnosti nemilosrdno baca u lice i na taj način *bolje od istine govori istinu*.

P.S. U ime svih nas koji hipnotički zavedeni lažima dolazimo do istine, neka još dugo živi „Međunarodni festival glumca“!

Kristina Radović, dipl. istoričar umjetnosti

...O glumi i glumcima...

Hamletov govor glumcima

Molim vas, izgovorite taj govor onako kako sam vam ja pokazao, da vam gotovo klizi sa jezika. Ali ako budete žvakali, kao što čine mnogi vaši glumci, onda će mi to biti isto tako prijatno kao da sam opštinskom dobošaru dao da govori moje stihove. Pa nemojte suviše ni teretisati vazduh rukama, ovako; nego budite u svemu umjereni. Jer i u samoj bujici, buri, ili, da tako kažem, vihoru strasti, morate imati i pokazati mjeru, koja će to ublažiti. O, kako me vrijeđa do dna duše kad čujem kakvog plećatog razbarušenog klipana kako u dronjke cijepa neku strast, da bi probijao uši najjeftinijoj publici u pozorištu, koja nije ni za šta drugo nego za nerazumljive pantomime, ili za galamu. Volio bih da išibam takvog dripca koji želi da prevaziđe i samog Ter-maganta; takav bi dripac nadirodio Iroda. Molim vas, izbjegavajte to. (...) Ali ne budite ni suviše krotki, već neka vas uči vaše rođeno osjećanje mjere; udesite radnju prema riječi, a riječ prema radnji, i naročito se starajte da nikada ne prekoračite granice prirode. Jer svaka takva pretjeranost pramaši cilj glume, čiji je zadatak, u početku i sad, bio i jeste da bude, tako reći, ogledalo prirode: da vrlini pokaže njeno sopstveno lice, poroku njegovu rođenu sliku, a samom sadašnjem pokolenju i biću sveta njegov oblik, i otisak. Sad ako se u tome pretjera, ili ne dotjera, neznanice će se možda smijati, ali će pametnima biti vrlo mučno. A sud ovih, ako dopustite, mora pretegnuti čitavo pozorište prvih. – O, gledao sam igru nekih glumaca i slušao druge da ih hvale, i to vrlo mnogo, koji, pa da se ne izrazim prostački, nijesu imali ni naglasaka krštene duše, ni hoda krštenog, ni nekrštenog, ni čovečjeg; nego se to šepurilo i urlalo, da sam pomislio da je kakav nadničar prirode napravio ljude, a nije ih napravio dobro, tako su nakazno podražavali čovječanstvu. (...) I neka oni što igraju vaše budale ne govore više nego što je za njih napisano. Jer, među njima ima i takvih koji će se sami smijjati, da bi time natjerali na smijeh i izvjestan broj budalastih gledalaca, iako je baš tada, možda, u pitanju kakav važan trenutak radnje. To je ružno, i kod budale koja se tim služi pokazuje sažaljenja dostojnu ambiciju. Idite, spremite se.

Viljem Šekspir, Hamlet

(Tekst objavljen i preuzet sa portala Teatra Mladih. Organizacija je osnovana i registrovana na Cetinju. Predstave sui m pripremane u Dodestu, u Centru za kulturu u Tivtu, na velikoj sceni KICa „Budo Tomović“, na Fakultetu dramskih umjetnosti na Cetinju, u velikoj sali na trećem spratu Rektorata Univerziteta Crne Gore, u privatnim stanovima, u vikendici u Dobrskom selu i na ostalim pozorišnim i nepozorišnim mjestima.

Predstave Teatra Mladih igrane su u Dodestu, na velikoj sceni KICa Budo Tomović, na ljetnjoj i velikoj sceni Centra za kulturu Tivat, u Centru za kulturu Herceg Novi, u Centru za kulturu „Nikola Đurković“ u Kotoru, u Budvi, u Petrovcu, u Baru, u Ulcinju, na Sceni 213 u Nikšiću, u Šavniku, Žabljaku, Plužinama, Pljevljima, u Centru za kulturu u Kolašinu, Mojkovcu, Bijelom Polju, Beranama, Andrijevići, Plavu, Rožajama, Gusinju, Petnici, Danilovgradu, u Splitu i Rijeci, u Ateljeu 212 u Beogradu, u ambasadi SRJ u Moskvi.)

JU Nikšičko pozorište

Trg Save Kovačevića, br 5

Tel. 040/213-566

e-mail: niksickopozoriste@gmail.com

Web sajt: www.niksickopozoriste.me

Redakcija biltena

Tekstove piše i bilten uređuje: **Slavojka Marojević**

Dizajn korica: **Milka Delibašić**

Fotografije: **Vesko Perović**

Grafički prelom i dizajn strana: **Milinko Žižić**

Tehnička priprema tekstova: **Vesna Vukićević**

e-mail redakcije biltena: slavam@t-com.me

Tel. 040/213-566

067/636-147

Tiraž: 50 primjeraka

